

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Tomița Mihail, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Cahul (sediul Central) din 12 aprilie 2018 și a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 august 2018, în cauza penală în privința lui

Șișianu Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar XXXXX și locuitor al XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.10.2017 – 12.04.2018;

Instanța de apel: 21.05.2018 – 07.08.2018;

Instanța de recurs: 15.10.2018 – 30.01.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul (sediul Central) din 12 aprilie 2018, în temeiul prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Șișianu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, la 3 (trei) luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Solicitarea procurorului privind încasarea în contul statului de la inculpatul Șișianu Ion a cheltuielilor judiciare în sumă totală de 664,36 (șase sute șaiszeci și patru, 36) lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că la 03 iunie 2017, aproximativ la ora 17:00, Șișianu Ion, aflându-se la domiciliul său comun cu mama sa, Mihailuc Mariana, situat în XXXXX, având scopul comiterii violenței în familie, manifestată fizic și verbal, a inițiat un conflict cu mama sa, Mihailuc Mariana, care conform art. 133¹ Cod penal este membru de familie, în urma căruia i-a aplicat o lovitură cu un fragment de scândură în regiunea spatelui, cauzându-i părții vătămate, conform raportului de expertiză judiciară nr. 267/D din 16 august 2017, vătămare corporală ușoară.

3. Procurorul a declarat apel împotriva sentinței, solicitând casarea parțială a acesteia și admiterea cerinței privind încasarea din contul lui Șișianu Ion în beneficiul statului a sumei de 664,36 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

În argumentarea apelului a invocat că prima instanță neîntemeiat a refuzat încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului în beneficiul statului, suportate în cadrul urmăririi penale, în temeiul prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 6), alin. (2) Cod de procedură penală, deși potrivit art. 229 Cod de procedură penală, condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor de judecată, iar instanța de fond nu a stabilit că încasarea cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului Șișianu Ion.

3.1. Inculpatul a declarat apel împotriva sentinței, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, menționând că se căiește sincer și îi pare rău de cele comise.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 august 2018, apelurile au fost respinse și menținută sentința.

Întru argumentarea soluției pronunțate instanța de apel a menționat că pedeapsa aplicată inculpatului este echitabilă în raport cu fapta comisă și corespunde prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal.

Totodată, instanța de apel a subliniat că o pedeapsă de altă categorie nu poate fi aplicată inculpatului, deoarece acesta a fost anterior condamnat de mai multe ori, însă nu s-a corijat, fiind predispus la săvârșirea altor infracțiuni.

De asemenea, instanța de apel a reținut, că prin ordonanța ofițerului de urmărire penală din 11 august 2017 a fost dispusă efectuarea expertizei medico-legale, în vederea stabilirii gradului vătămarilor corporale la partea vătămată Mihailuc Mariana (f.d. 36-39).

Instanța de apel a menționat că normele legislației procesual-penale nu stabilesc expres achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare, care se constituie din cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare.

La art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, sunt enumerate situațiile, când dispunerea efectuării expertizei este obligatorie. Alin. (2) al aceluiași articol prevede achitarea expertizelor judiciare în cazurile prevăzute la alin. (1) din contul mijloacelor bugetului de stat.

Instanța de apel a constatat, că prevederile legale la care face trimitere procurorul, mai mult se referă la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, ori cheltuielile judiciare, care sunt enumerate în dispoziția art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală, nu prevăd astfel de cheltuieli pe care procurorul le pretinde să fie încasate. Or, potrivit alin. (3) al aceluiași articol, cheltuielile judiciare se achită din sume alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate.

Astfel normele procedurale invocate de procuror și respinse de prima instanță în conținutul sentinței, nu reglementează încasarea din contul condamnatului a mijloacelor bănești pentru cheltuieli de expertiză.

În opinia instanței de apel, prima instanță a ținut cont de faptul că expertiza judiciară și constatarea medico-legală au fost dispuse în cadrul efectuării urmăririi penale, pentru acumularea probatoriului necesar, și aceste cheltuieli sunt trecute în contul statului, și nu urmează să fie puse pe seama inculpatului, or aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, sarcina căruia este depistarea circumstanțelor care dovedesc comiterea infracțiunii și identificarea făptuitorului, pentru înaintarea învinuirii făptuitorului.

Trecerea în contul statului a cheltuielilor în procesul penal se întemeiază în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

5. Procurorul, în termenul prevăzut de lege, declară recurs ordinar solicitând casarea hotărârilor instanțelor de fond în partea respingerii cerințelor înaintate de partea acuzării privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea sumei de 664,36 lei din contul lui Șișianu Ion în beneficiul statutului, cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizelor.

În argumentarea recursului menționează că potrivit art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile obligatorii se face din contul bugetului de stat la momentul dispunerii și efectuării lor. Iar ulterior, la finisarea procesului penal, se solicită restituirea acestor cheltuieli statului, care sunt suportate din cauza comiterii de către inculpat a infracțiunii.

În opinia recurentului, chestiunea cine suportă cheltuielile respective, trebuie soluționată reieșind din prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care pe prim plan pune pe condamnat, responsabil de aceste cheltuieli. Și doar dacă condamnatul nu este în stare, din diferite motive, invaliditate, incapacitatea juridică etc., cheltuielile sunt trecute în contul statului.

Sustine că în speță, statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția inculpatului, prin acțiuni de procedură legale, iar pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, care în baza art. 227 Cod de procedură penală, se încadrează în noțiunea de cheltuieli judiciare și care indiscutabil urmează a fi recuperate din contul inculpatului.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de

recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

În esență, recurentul critică hotărârile instanțelor de fond dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, instanțele greșit au respins solicitarea procurorului cu privire la încasarea în beneficiul statului din contul inculpatului a sumei de 664,36 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a menține sentința și de a respinge cerința acuzatorului de stat din cererea de apel cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în sumă de 664,36 lei, în beneficiul statului.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

- 1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;
- 2) cheltuielile de cazare;
- 3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;

4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citirea organului de urmărire penală sau a instanței. (3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective. (4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu. (5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin. (1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că instanța de apel corect a reținut, că raportul de expertiză medico-legală nr. 267/D din 16 august 2017, a fost dispus pentru a fi efectuat, de către organul de urmărire penală, prin ordonanța din 11 august 2017 (f.d. 36) în vederea stabilirii originii leziunilor corporale la partea vătămată, precum și gravității acestor leziuni, aceasta fiind o acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerea persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina părții acuzării.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (3) al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, în vigoare din 10 decembrie 2016, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Raportând prevederile legale citate la circumstanțele speței, Colegiul penal conchide că aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, instanța de recurs atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea gradului leziunilor corporale cauzate părții vătămate, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind săvârșirea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurent prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Tomița Mihail, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 august 2018, în cauza penală în privința lui **Șișianu Ion XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **28 februarie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor